

Saber mirar El Prat i els seus documents 1643 - 1938

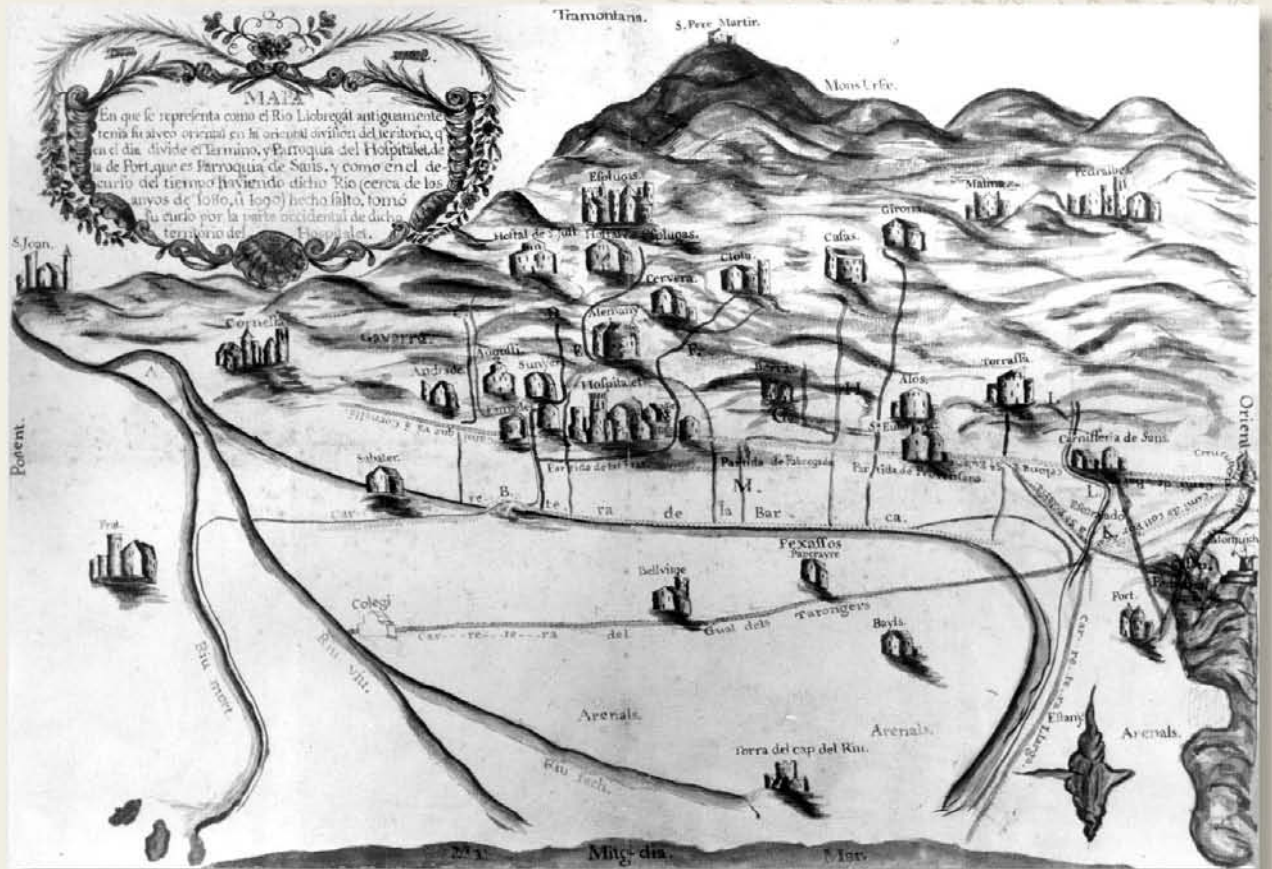
Del 12 de
setembre
al 23 de
desembre

PER part de la Junta del Batalló, sem ha representat, que se troban de present ab molt gran falta de diner, per acudir als gastos de las leuas, que estan sent, per esta ocasion del socorro del Castell de Moncoñisat del enemich, y perals demes que sels oferen, la qual tota se ocasiona, de no acudir las Vniuersitats a pagarlos, lo que denhen. Per lo que, veient que esta es ocasion tan apretada, he determinat escriure esta a vs. ms. pera q̄ premediten los danyos, que de no proseguirse aslo, se porien seguir, esperant, que com a tant lleals vassalls, y de síjosos del seruey de sa Magestat (que Deus guarde) y del benefici desta Prouincia, acudirán prontament a pagar lo que tant just es. I per quant he entès, que alguns poch afectes al seruey de sa Magestat, y olvidats de las obligaciones, que com a bons Cathalans, tenen de procurar los augments de esta Prouincia, han divulgat, que no passana auant lo Batalló, no vull dexar de aduertirlos ab esta, que no donen obida a tals embelecós, assegurantilos, que no se ha tractat de tal cosa, ans be, que continuament estam deuellats, en veurer, com se paga proseguir, per lo molt que vehem que conue per nostra conseruacio. Deus a vs. ms. guarde. Dat. en Barcelona a 27 del mes de *Novembre* Any 1643.

*Don Joseph de Brive
y de Margaritz*

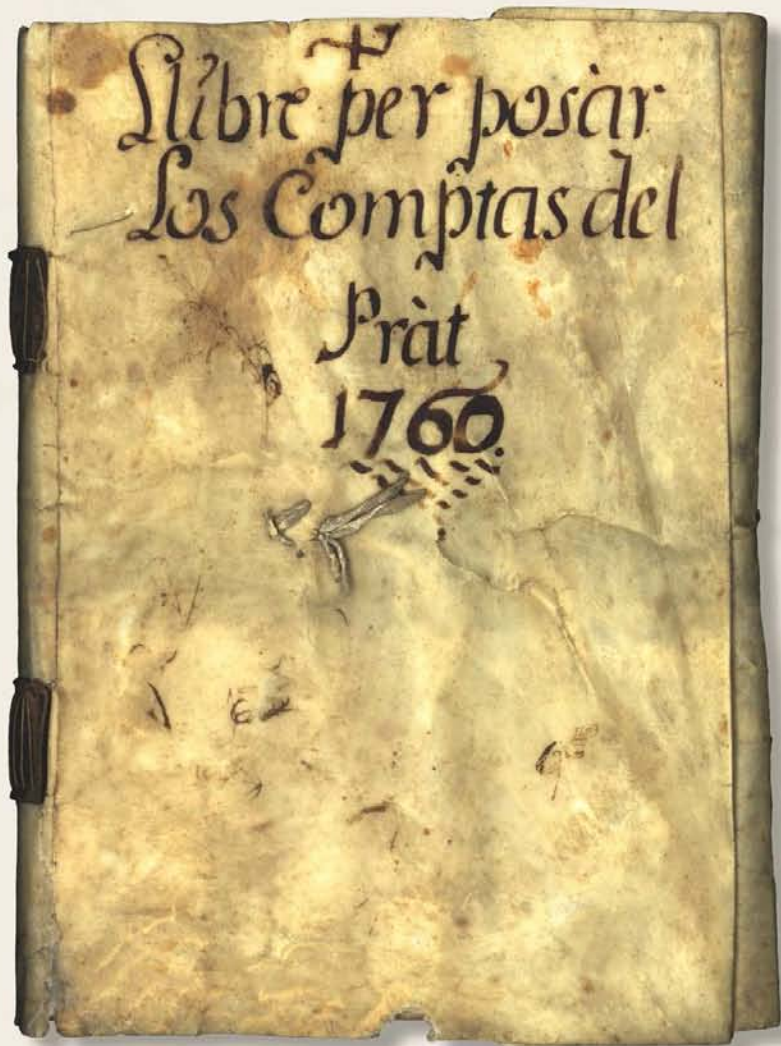

El Prat és una ciutat que té una història relativament recent. Els primers consells locals depenien dels grans propietaris de terres, i les reunions es feien a l'església. La independència política s'aconseguí l'any 1689 i, per aquesta raó, els documents que es conserven a l'Arxíu municipal són posteriors a aquesta data.

Hi ha, però, alguna excepció, com aquest edicte de l'any 1643, que és una crida feta pel governador a tots els ajuntaments, per recaptar diners per a la defensa de Monsó, que havia caigut en mans franceses durant la Guerra dels Segadors.

Plànol del s. XVIII (procedencia: Museu de l'Hospitalet)

L'únic pergami que es conserva a l'Arxiu municipal del Prat serveix de coberta per al llibre que recull la comptabilitat municipal entre els anys 1760-1794. És un valuós document per saber en què invertia el municipi en aquest període del segle XVIII.

Plaça de la Vila i l'edifici consistorial, després de la riuada del dia de sant Antoni. Any 1898

JOVENES DEL CORREGIMIENTO

Queréis veros libres del yugo de Napoleon? Deseáis antes morir en vuestro País, que sèr trasladados à tierras remotas, y climas por vosotros desconocidos? Amáis à la Patria, y à los vuestros, y à peteceis procurar su libertad y su tranquilidad con sacudir la fuerza que nos esclaviza, é incomoda? Pues teneis ahora la proporcion à gusto vuestro. El Gobierno del Corregimiento os ha procurado un medio como poder servir en clase de Voluntarios, y batallar unidos, sin la precision de dividiros en varios Cuerpos.

Se ofreció à S. E. el Congreso Provincial formar un Batallon, vestirle y reemplazarle, y este Superior comunica à la Junta la gracia de su acceptacion, que hizo nuestro General en Gefe, à quien se lo pasó con su dictamen. Ya conoceis que son necesarias fuerzas para oponer al aumento de ellas que se procura el Enemigo, ya veis qua es imposible que dexeis de contribuir con vuestros esfuerzos, y si esto conceptuais no, dudareis un instante de que os es ventajoso el alistaros en dicho Batallon.

Venid pues Jovenes esforzados. La Patria os aguarda con los brazos abiertos, consolad su necesidad. No se diga que habeis abandonado à vuestra Madre; En vano os pesaria de no haberlo hecho quando el usurpador nos hubiese sugetado; con el exemplo de los Italianos y demas estrangeros que se pasan à nuestro Exèrcito, podeis conocer la suerte que os cabria de no determinaros: ellos quisieran haber batallado en defensa de su País para no separarse de su suelo, y tarde acuerdan ahora su omision de quando fueron sugetados; aqui se está ahora à tiempo de defensa, evitaos un mal de que teneis poder. Alarma, pues Alarma, Guerra contra Napoleon; conozca el Mundo entero que España detesta la traicion y la tiranía; y vosotros Jovenes podeis dar à conocer, que ahnn quando vexados è invadidos vuestros Pueblos, os distinguis con separaros de su sugecion y presentaros à las balas.

Martorell 20 de Noviembre de 1810.

DESERTORES.

¡Qué dirá ahora de vosotros la Patria! que justas reconvençiones podrá haceros: hijos expurijs de ella que preferis vivir como fieras huyendo de las gentes, hijos desgraciados que léjos de contribuir à su salvacion le procurais males infinitos, ó quando ménos mirais con indiferencia su suerte, que dolor será el vuestro en estos felices dias, en estos tiempos de honor y gloria: sí, san Fernando de Figueras está en nuestro poder, 530 Prisioneros con 16 oficiales todos franceses rindieron sus armas en Olot, perdieron ya los enemigos su orgullo, la Patria recobra su esplendor, sus hijos, sus verdaderos hijos se precipitan à conglaturarse, se disputan la antelacion, y todos quieren ser soldados, ¡pero vosotros todavia sordos à su voz! No, no lo juzgo así, convengo en que el temor del merecido castigo por vuestra desercion, por vuestra fuga os tiene vacilantes, que el no haber tenido parte en la gloria de vuestros compatriotas os retrae, y os reprenden con sus miradas severas, ahora mas que nunca deviais experimentar mi rigor; sin embargo, hallo en mi corazon un impulso que me indica vuestro arrepentimiento, y oygo que me decís: queremos borrar nuestros desvios, seremos buenos hijos, y vengaremos à nuestra madre Patria, perdon y juramos la enmienda; venid pues, corred, bolad, la toma de san Fernando abre mis brazos para recibirlos, y en nombre de S. M. os digo: que todos los que se reunan à sus respectivos cuerpos en el preciso término de ocho dias contaderos desde la publicacion de este bando, quedan Indultados de la pena ha que se habian hecho acreedores por su desercion. Mas hay de aquellos que no lo executen, infelices si no sabeis aprovechar este momento con que os convida mi paternal corazon, sabed que sufrireis irremisiblemente las penas que previenen las Reales Ordenanzas, y quedan publicadas en los anteriores Bandos: me prometo no llegará este caso, y que entre vosotros no se hallará uno que olvide lo que debe à la ley, y à la Patria.

Quartel general de Tarragona 15 de Abril de 1811.

El Marques de Campo-verde.

La guerra contra els exèrcits de Napoleó (1808-1814), coneguda com a *guerra del francès* per la historiografia catalana, sovint explicada amb massa tòpics, representà un període complex de la història d'Espanya. Topen les convulsions internes d'un Estat fraccionat entre l'absolutisme de la monarquia i els seus defensors, i els sectors liberals, que s'expressen a les Corts de Cadis, i que abasten un ampli ventall polític. En el sentit militar, aquests mateixos liberals s'han d'unir als seus rivals ideològics per fer fora uns invasors que, paradoxalment, porten les idees avançades que defensen els liberals.

Tot això bastit amb proclames patriotes i herois llegendaris (Agustina d'Aragó, el Timbaler del Bruc...) per cridar a la mobilització una població poc disposada a participar en una lluita que li és distant. Aquests dos documents serveixen d'exemple d'aquesta realitat. D'una banda trobem les crides entusiastes a l'allistament del 1810 i, pocs mesos després, un ban molt dur recorda als desertors el destí moral i penal que els espera per la seva actuació.

Die Jo Lo vax²¹ firmat Compro
meto donax lo avast del pa per lo
termini del proxim present añ
de 1816 al preu y calitat y el vandre
a casa y dels fornes majors de la
present siutat

Jph moreyra mestre
forne al Carrer del ospital

Die jo lo vax firmat comprometo donar lo avast del pa per lo termini del proxim present añ de 1816 al preu y calitat quel vendre a casa (casa) y dels fornes majors de la present siutat. Jph (Josep) Moreyra mestre forne al carrer del ospital (carrer Hospital de Barcelona) (1816)

Durant segles, l'hostal serà l'únic punt de venda de productes de primera necessitat. Els seus clients principals eren els jornalers, perquè els pagesos que vivien a les masies s'autoabastien de la major part de productes. Aquest és el cas del pa, que des del segle XVIII serà sempre de blat. El dret a vendre pa s'adquiria per subhasta i el adjudicatari del servei eren forners de fora del Prat. Fins ben enllà del segle XIX no hi haurà flequers locals amb establiments propis.

Treballadors d'una fleca. Any 1947 (dalt)

Interior del mercat municipal de la plaça de la Vila, a la dècada de 1920-1930 (baix)

Don Juan^{co} Del Castillo

Para dar cumplimiento á una orden de S.E. y R.L. Acuerdo que se me ha comunicado, transcribiendome la, que ha recibido el Supremo Consejo, conseqüense á precaver la Emigracion de las familias de las Poblaciones de este principado, y evitar los perjuicios que puede ocasionar á la moral, y á la salud publica la vagancia de estos miserables: Mando á cada una de las Justicias de los Pueblos de este corregimiento, que dentro del tercero dia proximo al del recibo de esta orden pasen á mis manos una noticia ó lista de las familias y personas que faltan en sus respectivos Pueblos, y que han amigrado de ellos; cuyas notas deberan ir firmadas por el Bayle y referendadas por el fiel de fechos: en la inteligencia que á la Justicia que fuese morosa se le aplicara la pena á que diere lugar su inobediencia; y por el Contado me acusaran al margen el recibo de esta circular. Barna 30 de Enero de 1818

66

Don Francisco del Castillo.

Para dar cumplimiento á una orden de S.E. y R.L. Acuerdo que se me ha comunicado, transcribiendome la, que ha recibido el Supremo Consejo, conseqüense á precaver la Emigracion de las familias de las Poblaciones de este principado, y evitar los perjuicios que puede ocasionar á la moral, y á la salud publica la vagancia de estos miserables. Mando á cada una de las Justicias de los Pueblos de este corregimiento, que dentro del tercero dia proximo al del recibo de esta orden pasen á mis manos una noticia ó lista de las familias y personas que faltan de sus respectivos Pueblos y que han amigrado de ellos; cuyas notas deberan ir firmadas por el Bayle y referendadas por el fiel de fechos: en la inteligencia que á la Justicia que fuese morosa se le aplicara la pena á que diere lugar su inobediencia; y por el contado me acusaran al margen el recibo de esta circular. Barna 30 de Enero de 1818

La difícil situació econòmica que patien moltes famílies, les obligà a continuats moviments de població. El Delta del Llobregat, malgrat la insalubritat de segles, fou un focus d'atracció per a molts que s'oferien com a jornalers per fer treballs al camp. Tot i que en molt menor grau, també hi havia una emigració, més especialitzada, d'artesans i professionals. Amb tot, el treball estacional mantenia la població jornalera en una situació al límit de la subsistència i feia augmentar el nombre de persones que havien de viure d'almoines. Les autoritats de l'època reprimiren amb contundència tot allò que podia alterar l'ordre establert, incloent-hi els moviments de població.

El Prat, terra de pas i d'acollida

Sanidad
 Casell & fets,
 Gaba,
 Viladecans,
 San Boy
 Prats

A Cada uno de los Pueblos
 notados en el margen re-
 mite dos exemplares del
 edicto del Exmo Señor
 Capitan General de este
 Exercito y Prádo del
 23 de este Mes para la
 vacunacion advirtiendo
 que si en alguno de ellos
 se notan viruelas natu-
 rales, tomen desde luego
 las precauciones que pre-
 viene, y den cuenta a
 esta Junta Municipal
 de Sanidad sin perdida de
 momento y de estar en
 cumplirlo firmaran a
 continuacion.

Sitges 24 de Marzo de
 1818
 Jph Reventos y Pascual
 Bayle

La verola és una malaltia infecciosa, altament contagiosa, que obliga les persones afectades a fer quarantena. En el passat causava grans estralls entre la població, ja que resultava mortal en molts casos, i deixava seqüeles físiques, especialment a la cara, per tota la vida. Els únics remeis efectius eren la prevenció i la vacunació. Per això, al llarg de tot el segle XIX s'establiren fortes mesures de control per tal d'evitar els contagis i es feren campanyes de vacunació entre la població. L'any 1979 l'Organització Mundial de la Salut anuncià l'eradicació de la malaltia a tot el món, tot i que darrerament s'ha convertit en una amenaça com a una hipotètica arma biològica.

Concentració de nens i pares al pati de la rectoria, abans de 1936

A cada uno de los Pueblos notados en el margen remite dos exemplares del edicto del Exmo Señor Capitan General de este Exercito y Prádo del 23 de este Mes para la Vacunacion advirtiendo que si en alguno de ellos se notan viruelas naturales, tomen desde luego las precauciones que previene y den cuenta á esta Junta Municipal de Sanidad sin perdida de momento y de estar en cumplirlo firmaran á continuacion. Sitges 23 de Marzo de 1818. Jph (Josep) Reventos y Pascual. Bayle

A Cada uno de los Pueblos notados en el margen remite dos exemplares del edicto del Exmo Señor Capitan General de este Exercito y Prádo del 23 de este Mes para la vacunacion advirtiendo que si en alguno de ellos se notan viruelas naturales, tomen desde luego las precauciones que previene, y den cuenta a esta Junta Municipal de Sanidad sin perdida de momento y de estar en cumplirlo firmaran a continuacion.

Avis al Publich

Havent rebut q' lo Ex.^m Sor Capitá General de aquesta provincia te ordina dadas per q' las tabernas estiguan tancadas a las nou del vespre; Mano a las personas q' tinguan taberna en lo present terme q' baix las penas q' imposa dit Ex.^m S.^{or} tinguan tancadas las portas, sens personas q' no sian de la familia dintre, a la hora senyalada de las nou; la q' no podran obrir a persona alguna, si no ser q' sia per alguna necessitat; lo q' en tal cas, qualivel q' necessita deuch acudir a algú de justicia pues sols a ella deura obrir lo Taberner; y perq' no puguian alegar ignorancia mano q' despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se fixia lo present en lo lloch acostumat. Prat 2 de Mars de 1828

Pere Monés Batlle

José M.^o Ferrer Sec.^o del Mag.^o Sor Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Mageo. Ayunto. del mismo fue publicada a son de trompeta por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y q' despues la puso en la tablilla donde se acostumbra poner todas las ordenes, y estuvo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo q' certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828

José M.^o Ferrer Sec.^o

Els centres d'esbarjo han estat des de temps immemorial focus de controvèrsies i conflictes, provocats per les diferències entre els que busquen una estona de distracció i els defensors del descans. A aquest fet cal afegir, en determinats moments històrics, els condicionants morals que patien els locals d'esbarjo, en especial les tavernes, com a centres de mals costums, contraris a la moral i l'ordre.

Aquesta ordre de tancament dels establiments ens ofereix una informació addicional: d'una banda, el costum de contractar pregoners per comunicar les notícies i de l'altra, els efectes de les coles i els insectes en aquest document, conseqüència d'haver estat exposat en un tauler d'anuncis.

Café del Porvenir

66

Avis al Publich Havent Sebut que lo Exm. Sor. Capitá General de aquesta provincia te ordina dadas per que las tabernas estiguan tancadas á las nou del vespre; Mano á las personas que tinguan taberna en lo present terme que baix las penas que imposa dit Exm. Sor. tinguan tancadas las portas, sens personas que no sian de la familia dintre, á la hora senyalada de las nou; la que no podran obrir á persona alguna, á no ser que sia per alguna necessitat; lo que en tal cas, cualsevel que necessita deuch acudir á algú de justicia pues sols á ella deura obrir lo Taberner; y perque no puguian alegar ignorancia mano que despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se fixia lo present en lo lloch acostumat. Prat 2 de Mars de 1828. Pere Monés Batlle.

(Anotat al marge) José M.^o Ferrer Secretario del Mageo. Sor. Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Mageo. Ayunto. del mismo fue publicada a son de trompeta por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y que despues la puso en la tablilla donde se acostumbra a poner todas las ordenes, y estuvo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo que certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828. José M.^o Ferrer Secretario.

q' las tabernas estiguan tancadas a las nou del vespre; Mano a las personas q' tinguan taberna en lo present terme q' baix las penas q' imposa dit Ex.^m S.^{or} tinguan tancadas las portas, sens personas q' no sian de la familia dintre, a la hora senyalada de las nou; la q' no podran obrir a persona alguna, si no ser q' sia per alguna necessitat; lo q' en tal cas, qualivel q' necessita deuch acudir a algú de justicia pues sols a ella deura obrir lo Taberner; y perq' no puguian alegar ignorancia mano q' despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se fixia lo present en lo lloch acostumat. Prat 2 de Mars de 1828

El segle XIX va ser un període forja violent i conflictiu; la Guerra del Francès, les guerres carlines, la revolució de 1868 i la proclamació de la I República, la monarquia d'Amadeu de Savoia, la restauració borbònica, l'enfrontament entre absolutistes i liberals, etc. Per tot això, les mesures que establien els governadors per controlar la població foren molt estrictes. S'arribà a l'extrem d'obligar a expedir un passaport per a qualsevol moviment fora del terme municipal, independentment de quina fos la destinació, veïna o llunyana. Els passaports incloïen les dades físiques del subjecte, la destinació i el motiu del viatge. El document reproduït correspon a un home que vol desplaçar-se a diferents municipis per demanar almona. Aquesta persona sabia firmar, fet poc habitual tenint en compte la seva condició social.

Primera locomotora de vapor que l'any 1831 va circular pel Prat

Presentar este para su referendacion, como lo son los Subdelegados de Policia de los pueblos, y en cargo en el nombre de S. M. (que Dios guarde) a las Justicias del Reyno y a las Autoridades militares no le pongan impedimento alguno en su viaje sin fundado motivo. Dado en el Prat a veinte y tres de Julio de mil ochocientos veinte y siete.

Ha llegado a mi noticia que en esa Parroquia se dá grave escandalo con el abuso que se ha introducido de algunos años á esta parte, por presentarse los trabajadores en las horas destinadas para la trilla, sin mas abrigo que la camisa; por lo tanto prevengo á V. reprima este importante e inimmoral comportamiento, dictando la providencia capaz de contener tan escandaloso exceso con la prontitud que reclama la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo mas conveniente al objeto.

la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo mas conveniente al objeto.
 Dios pida á V. me lo diga.
 Barcelona 13 Julio 1847.
 F. de S. M.
 Sr. Alcalde Constitucional del Prat.

Les feines del camp sempre s'han caracteritzat per la seva duresa. A més de l'esforç físic que comporten, la meteorologia ajudava per, a l'hivern i a l'estiu, uns treballadors que estaven de sol a sol al ras. La situació devia ser especialment dura en el temps en què al Prat es conreaven majoritàriament cereals. La sega i les altres feines complementàries es feien en ple estiu. El calor devia ser sufocant. Per això, els jornalers a què es refereix l'escrit van decidir anar a l'era amb la camisa com a única peça de roba. Val a dir que les camises de l'època eren més llargues que les d'ara, però, malgrat això, l'escàndol, que feia temps que durava, devia ser prou considerable perquè hi intervinguessin les altes instàncies provincials.

Treballadors menjant al camp. Any 1935

66 Ha llegado a mi noticia que en esa Parroquia se dá grave escandalo con el abuso que se ha introducido de algunos años á esta parte, por presentarse los trabajadores en las horas destinadas para la trilla, sin mas abrigo que la camisa i por lo tanto prevengo á V. reprima este importante e inimmoral comportamiento, dictando la providencia capaz de contener tan escandaloso exceso con la prontitud que reclama la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo mas conveniente al objeto. Barcelona 13 julio 1847.

... este p...
 ... los t...
 ... hora...
 ... abate...
 ... que lo...
 ... causa...
 ... tanto...
 ... que de...
 ... escan...
 ... 1847...

Guardia Nacional
del Abrogat
de Ligeas
Comandancia de
las de Molins de Rey

Prat
San Justo de Vener
Eulugay
Tany
Prat
Medecan
Gava
Sallés
Molmente
Aragay
Borrells
Santa Coloma
Vellitana
Covello
Vallordera
de Lany de Olorde

Vigante
Recibida

Urgente. Inmediatamente que Vs. Reciban esta pondrán en el parage ó casa mas elevado de sus respectivos pueblos uno ó dos vigilantes que este de día y de noche con el objeto de que no sean sorprendidos por la facción, á cuyo efecto en el caso de invasion tocarán á el momento á somaten, cerraran las puertas de todas las casas, se reuniran las Nacionales donde los haya en una casa en que puedan defenderse, y me daran parte sin perdida de tiempo abriendo tener entendido que serán auxiliados al instante asi como exigire la mas estrecha responsabilidad á el Alcalde que deje de cumplir con esta circular, y en su caso según la culpabilidad se irá pasado por las armas según ordenes que tengo, quedando relevados del pago de los Vigilantes desde el 19 del corriente. Y para que ninguno pueda alegar ignorancia dirijo esta con veredero á quien dara cada pueblo dos reales de vellon para su trabajo y pondran á continuación nota de que dar enterados

Molins de Rey 9 Mayo de 1836,
El Comandte de Armas
Miguel Tort

Una de les protagonistes del segle XIX pratenc va ser la violència generada a l'entorn de les guerres carlines. El Prat, en ple delta, aïllat i sense comunicacions, era un terreny òptim per als guerrillers. Les partides guerrilleres es refugiaven a les muntanyes i baixaven als pobles del delta per aconseguir farratges, aliments i diners per fer front a la guerra. L'exèrcit regular intentà afrontar els atacs organitzant la defensa, enviant ordres i amenaçant greument els pobles que les incomplien. El Prat, format per un petit nucli urbà i amb nombroses cases de pagès aïllades, tenia grans dificultats per organitzar la seva defensa. Les peticions d'ajut al Govern militar no van ser ateses. A la pràctica, el Prat va estar abandonat per uns i atacat pels altres, i ambdós bàndols el van utilitzar com a font de proveïment: en el cas dels guerrillers es parlava de saqueig, i en el de l'exèrcit, de bagatges; el resultat per a la població, però, era el mateix.

Caçadors, a l'inici del segle XX

Urgente. Inmediatamente que Vs. Reciban esta pondrán en el parage ó casa mas elevado de sus respectivos pueblos uno ó dos vigilantes que este de día y de noche con el objeto de que no sean sorprendidos (sic. Sorprendidos?) por la facción, á cuyo efecto en el caso de invasion tocarán á el momento á somaten, cerraran las puertas de todas las casas, se reuniran las Nacionales donde los haya en una casa en que puedan defenderse, y me daran parte sin perdida de tiempo debiendo tener entendido que serán auxiliados al instante asi como exigire la mas estrecha responsabilidad á el Alcalde que deje de cumplir con esta circular, y en su caso según la culpabilidad será pasado por las armas según ordenes que tengo, quedando relevados del pago de los Vigilantes desde el 19 del corriente. Y para que ninguno pueda alegar ignorancia dirijo esta con veredero á quien dara cada pueblo dos reales de vellon para su trabajo y pondran á continuación nota de quedar enterados. Molins de Rey 9 de Mayo de 1836. El Comandante de Armas Miguel Tort.

Urgente. Inmediatamente que Vs. Reciban esta pondrán en el parage ó casa mas elevado de sus respectivos pueblos uno ó dos vigilantes que este de día y de noche con el objeto de que no sean sorprendidos por la facción, á cuyo efecto en el caso de invasion tocarán á el momento á somaten, cerraran las puertas de todas las casas, se reuniran las Nacionales donde los haya en una casa en que puedan defenderse, y me daran parte sin perdida de tiempo abriendo tener entendido que serán auxiliados al instante asi como exigire la mas estrecha responsabilidad á el Alcalde que deje de cumplir con esta circular, y en su caso según la culpabilidad se irá pasado por las armas según ordenes que tengo, quedando relevados del pago de los Vigilantes desde el 19 del corriente. Y para que ninguno pueda alegar ignorancia dirijo esta con veredero á quien dara cada pueblo dos reales de vellon para su trabajo y pondran á continuación nota de que dar enterados

Escuela pública de niñas
de
Prat de Llobregat

Pongo en conocimiento de
esta Junta, que estando ya
en la época de las vacaciones
y cumpliendo con las disposicio-
nes de la Junta superior de
instrucción pública, queda re-
stante la escuela durante los
días que dicha Junta ha con-
cedido.

Lo que pongo en su conoci-
miento para los efectos consiguientes.

Dios gué al Milanos
Prat 5 Agosto 1874

La Profesora
Rosa Ribas

P. Presidente de la Junta local.

Rosa Ribas Parellada, va ser la primera mestra per a nenes del Prat. Havia nascut l'any 1846 a la masia de cal Quintana i va morir als 40, anys com a conseqüència de les complicacions després del part del seu tercer fill.

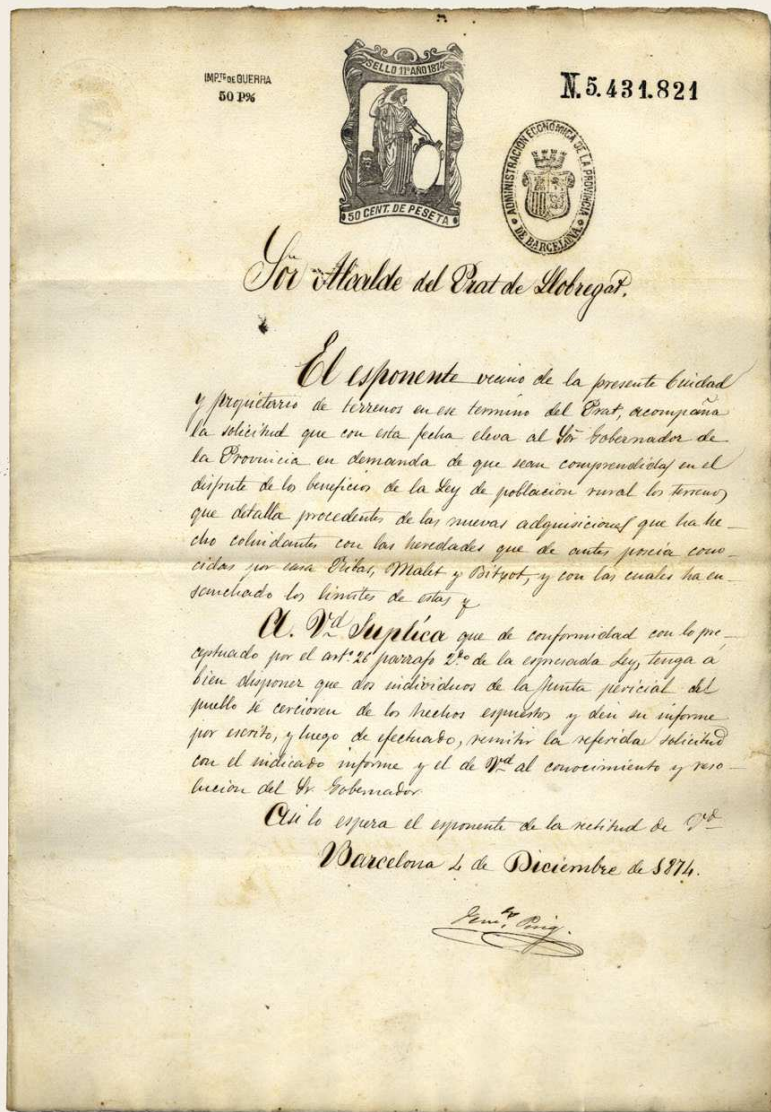
El Prat li va dedicar un carrer al costat de l'institut Baldori Guilera. El carrer de Rosa Ribas és un bon exemple de l'important nombre de carrers dedicats a personalitats locals però que no són coneguts per una part dels habitants de la població.

Retrat de Rosa Ribas Parellada

Lo que pongo en su conoci-
miento para los efectos consiguientes.

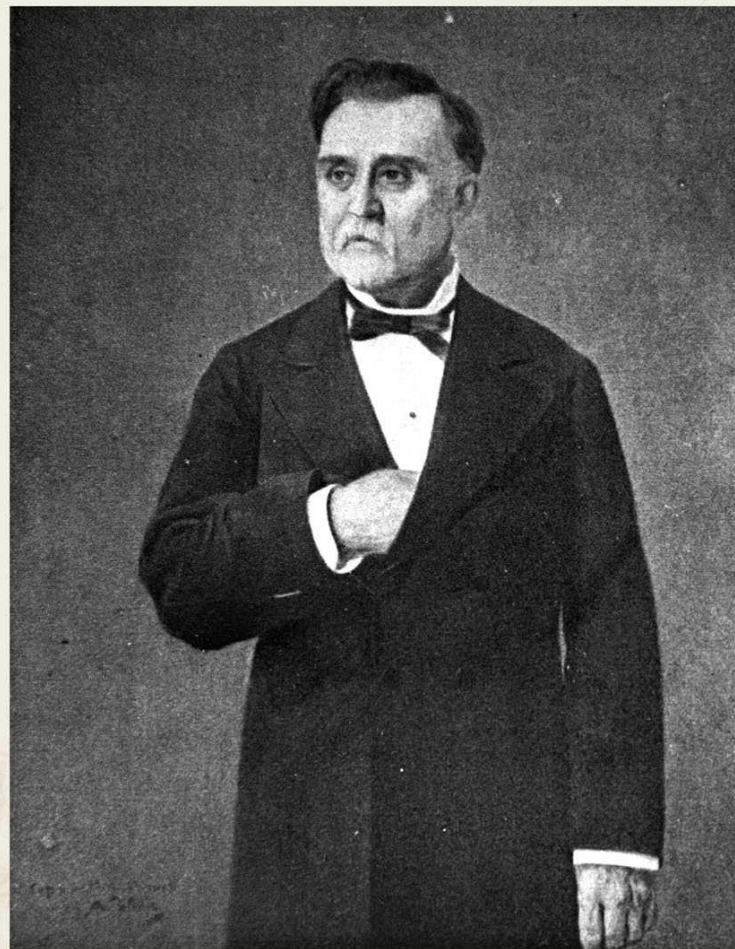
Dios gué al Milanos
Prat 5 Agosto 1874

Amb el pas del temps, el nom de Ferran Puig s'ha convertit en el referent d'un dels carrers més comercials de la ciutat - massa sovint confós amb el carrer Major -. Ferran Puig va ser un dels homes més poderosos del Prat. Gironi de naixement, la seva gran fortuna procedia de l'activitat industrial. L'any 1870 començà a adquirir terres de conreu al Prat i va esdevenir-ne el major propietari. Per facilitar la comercialització dels seus productes, l'any 1873 va finançar la construcció del primer pont per travessar el riu, pont que va ser de peatge durant molt de temps. La influència de Ferran Puig s'estengué a tots els àmbits de la vida local i la gent parlava de Don Fernando amb una barreja de devoció i por. La seva influència ultrapassà de molt l'àmbit local, fou regidor de l'Ajuntament de Barcelona i senador per Girona, a més de participar en nombroses societats econòmiques. A la seva mort, l'Ajuntament li dedicà l'antic carrer de la Bunyola, l'any 1912.

En aquest document, signat pel mateix Ferran Puig, demana acollir-se al benefici fiscal que ofereix la legislació agrícola del moment en funció de les inversions fetes als seus camps.

Retrat de Ferran Puig a les oficines del Canal de la dreta

66

Sr. Alcalde del Prat de Llobregat. El esponente vecino de la presente ciudad y propietario de terrenos en ese termino del Prat, acompaña la solicitud que con esta fecha eleva al Sr. Gobernador de la Provincia en demanda de que sean comprendidas en el disfrute de los beneficios de la Ley de población rural los terrenos que detalla procedentes de las nuevas adquisiciones que ha hecho colindantes con las heredades que de antes poseía conocidas por casa Ribas, Malet y Bitxot, y con las cuales ha ensanchado los limites de estas y. a Vd. Suplica que de conformidad con lo preceptuado por el artº 26 parrafo 2º de la expresada Ley, tenga á bien disponer que dos individuos de la junta pericial del pueblo se cercioren de los hechos espuestos y den su informe por escrito, y luego de efectuado, remitir la referida solicitud con el indicado informe y el Vd al conocimiento y resolución del Sr. Gobernador. Así lo espera el esponente de la rectitud de Vd. Barcelona 4 de Diciembre de 1874. Fernando Puig

N. 5.431.82

Exmo Señor.

El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio: en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoabisi, comilona, arroz ó como quiera llamarsele, (lo qual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperan: de la esplendidez de V.E. le conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E.

Que Dios que muchos años.

Prat de Llobregat 19 Diciembre 1894.

por Nicolau Ribas. á.s.r.

Pablo Estalella

Exmo Ayuntamiento de este pueblo.

PROYECTO DE MATADERO

Prat de Llobregat, Agosto 1911
El Arquitecto
Antoni Pascual

66

Exmo Señor. El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita: Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio: en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoabisi, comilona, arroz ó como quiera llamarsele (lo qual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperan: de la esplendidez de V.E. le conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E. Que Dios guarde muchos años. Prat de Llobregat 19 Diciembre 1894 por Nicolau Ribas á.s.r. Pablo Estalella

Cap als anys seixanta del segle XIX, el Prat, població totalment pagesa, disposava de dos escorxadors de propietat privada. Les autoritats locals, preocupades per la salubritat de la població, van decidir buscar una nova ubicació, lluny del nucli urbà, per a un nou escorxador municipal. Els terrenys escollits eren propietat de Ramon de Ponsich i estaven situats molt a prop del carrer Major. L'escorxador funcionà durant anys i la construcció de la línia ferria contribuï a separar-lo, encara més, dels habitatges. En entrar al segle XX, a la dècada dels anys deu, començaren les reformes modernes del Prat i els terrenys de l'escorxador van ser venuts a un industrial del País Basc que hi va construir la seva fàbrica anomenada *La Papetera Española* (1917). Mentrestant es treballava en el projecte de construcció d'un nou escorxador segunt el projecte de l'arquitecte municipal, Antoni Pascual.

Abans de l'arribada de la indústria, l'antic escorxador s'havia ampliat, l'any 1894, amb la construcció d'una nau destinada especialment al porcí. Els treballadors de l'obra, adjudicada a l'empresari Nicolau Ribas, reclamen a l'Ajuntament una antiga tradició que ha arribat fins als nostres dies. Quan es cobreix l'obra, el promotor ha de pagar un bon àpat als paletes i als altres treballadors, per tal de garantir que la construcció tindrà un final feliç.

El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita: Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio: en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoabisi, comilona, arroz ó como quiera llamarsele (lo qual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperan: de la esplendidez de V.E. le conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E.

19/11/1877
 Culturas del 19/11/1877
 N. 1343.818

SELLO DE AÑO 1877
 SO CENT DE PENYA

Sr. Alcalde

Mrd del 19/11

Por providencia del día de hoy el Sr. Alcalde acordó denegar ó anular el permiso que les fue concedido a los recurrentes por falta de mayoría en el acuerdo en que se les concedió y por no creer conveniente se levante en la plaza entoldado alguno.

Los que suscriben vecinos de esta población altamente esponen. Que como quiera que por esta Alcaldia nos fue dirigida en 1º del que rije se les manifiesta que colocaremos el entoldado (entoldado) para el levantamiento del cual se nos otorgó el competente permiso en el sitio de la Plaza que por esta Alcaldia se señale. Suplicamos que debiendo dar al adornista algunos datos referentes al perimetro que aquel deba ocupar para ver las variaciones que deba introducir en el que se le tiene alquilado, se dignará V. A la mayor brevedad posible señalarnos el sitio indicado todo de conformidad a lo acordado por este Ayuntamiento. Prat de Llobregat 17 de Setembre 1877. Rafael Codina

ANO 1877

El Prat, un poble agrícola dedicat al conreu dels cereals fins ben enllà del segle XIX, celebrava la seva Festa Major per la festivitat dels seus sants patrons, sant Pere i sant Pau, el 29 de juny. El juny era un dels mesos en què l'activitat agrícola era més intensa, perquè coincidí amb la sega. Per aquest motiu, els pratencs protestaven per no poder gaudir de la festa. La solució va ser buscar una nova data més idònia, la triada va ser la del 26 de setembre festivitat dels sants Cosme i Damià. Aquests sants, metges, van ser instituïts com a copatrons l'any 1560, en vista de la gran quantitat de malalties que afectaven la població.

Durant anys van coexistir les festes, però al final es va imposar la celebració del setembre. A més de la celebració religiosa, el ball era el centre de l'activitat festiva i l'envelat constituït del darrer quart del segle XIX, un centre d'atracció imprescindible, encara que els sol·licitants de la instància que reproduïm no tingueren gaire èxit en la seva pretensió.

Ball a l'envelat. Any 1940

66

Sr. Alcalde . Los que suscriben vecinos de esta población altamente esponen. Que como quiera que en la comunicación que por esta Alcaldia nos fue dirigida en 1º del que rije se les manifiesta que colocaremos el entoldado (entoldado) para el levantamiento del cual se nos otorgó el competente permiso en el sitio de la Plaza que por esta Alcaldia se señale. Suplicamos que debiendo dar al adornista algunos datos referentes al perimetro que aquel deba ocupar para ver las variaciones que deba introducir en el que se le tiene alquilado, se dignará V. A la mayor brevedad posible señalarnos el sitio indicado todo de conformidad a lo acordado por este Ayuntamiento. Prat de Llobregat 17 de Setembre 1877. Rafael Codina

(al marge) Prat 20 setembre 1877. Por providencia del día de hoy el Sr. Alcalde acordó denegar ó anular el permiso que les fue concedido a los recurrentes por falta de mayoría en el acuerdo en que se les concedió y por no creer conveniente se levante en la plaza entoldado alguno.

Alcalde
Los que suscriben vecinos de esta población altamente esponen. Que como quiera que en la comunicación que por esta Alcaldia nos fue dirigida en 1º del que rije se les manifiesta que colocaremos el entoldado (entoldado) para el levantamiento del cual se nos otorgó el competente permiso en el sitio de la Plaza que por esta Alcaldia se señale. Suplicamos que debiendo dar al adornista algunos datos referentes al perimetro que aquel deba ocupar para ver las variaciones que deba introducir en el que se le tiene alquilado, se dignará V. A la mayor brevedad posible señalarnos el sitio indicado todo de conformidad a lo acordado por este Ayuntamiento. Prat de Llobregat 17 de Setembre 1877. Rafael Codina

Ignacio Girban y Hermanos, de 0'09 metros.

En general los herrajes todos se elegirán de este tipo de fabricación, debiendo aprobarlos previamente en su calidad, tamaño y número el arquitecto inspector de la obra.

Materiales y modo de ejecución de las obras.

ART. XIX.- Cimentación.- La cimentación de hormigón para los mástiles y áncoras de los vientos se construirá en la forma que indique el Director de las obras siendo de cargo del contratista el suministro del material y mano de obra completos.

ART. XX.- Zanjas para los cables.- Las zanjas para el paso de cables se construirán siguiendo el trazado que marcará el Director de la obra. Su sección será rectangular, de 0'20 por 0'20. Las paredes verticales serán de tabique doblado de 0'10 de espesor y la solera de hormigón de cemento natural de 0'15.

ART. XXI.- Fundaciones de las máquinas.- Las fundaciones de las máquinas se construirán de hormigón de la proporción que se indicará y de las dimensiones que señalará el director de la obra.

ART. XXII.- Interpretación de los planos.- Los dos contratantes convienen en entregar la interpretación de los planos y dirección de las obras al arquitecto Don José Puig y Cadafalch, sin intervención de tercero en lo que se refiera en la interpretación técnica de los mismos y de la presente contrata.

El contratista se compromete además á auxiliar al arquitecto inspector en sus reconocimientos.

El contratista se obliga á permitir la entrada á la obra á las personas que designe el arquitecto inspector y facilitar la instalación de maquinaria, etc. desde el momento que el arquitecto inspector lo señale.

ART. XXIII.- Replanteo.- El contratista deberá

Treballs de la construcció de la Central Telefàgica Marconi

L'estació telefàgica Marconi del Prat es va construir l'any 1911 a la finca La Ricarda, propietat de la família Bertrand. El disseny de l'edifici i la direcció tècnica de les obres van anar a càrrec de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, i el constructor va ser l'empresari pratenc Josep Monés i Jané. El sistema telefàgic de Marconi no utilitzava fils, com la telegrafia tradicional, sinó que es basava en ones que eren captades per unes grans antenes receptors. El sistema ideat per Marconi va ser una autèntica revolució, especialment pel que fa a les comunicacions transoceàniques. Josep Puig i Cadafalch, arquitecte, historiador de l'art, arqueòleg i polític va ser una de les personalitats més completes i destacades del seu temps. Josep Monés i Jané, regidor durant sis anys i alcalde del 1916 al 1917, va ser un dels principals dinamitzadors de la vida cultural pratenc. Com a constructor va aixecar alguns dels edificis més destacats del Prat, com la Granja La Ricarda o *La Papelera Española*.

L'Ajuntament del Prat va declarar la *Telegrafia Bé cultural d'interès local* l'any 1996, i forma part del Catàleg del patrimoni arquitectònic local, aprovat l'any 2002. El document reproduït és un fragment del contracte de construcció, signat entre l'empresa de Marconi i Josep Monés, cedit per la família Monés a l'Arxiu municipal.

L'INTRANSIGENT

PERIODIC NACIONALISTA RADICAL

(ADHERIT A LA "UNIO CATALANISTA")

BARCELONA

DR. MARTI I JULIA, 14

a JABANS CANUDAT

Honorable Sr.

Assabentats els que formen la redacció d'aquest periodie pel vostre company de Conselleri En Josep Delmas, de l'acort que prengué l'Ajuntament del Prat del Llobregat del qual tant dignament presidia, en donar els noms del malaguanyet Dr. Martí i Julià i del il·lustre dramaturg En Ignasi Iglésias a dos carrers d'aquesta població.

Nosaltres vers admiradors dels esmentats patriois, sentim goig de tant noble acte comés per aquest digne Ajuntament.

Oreiem que a hores d'ara ja seran en vostres mans adhesions de diverses entitats Nacionalistes, car moltes mes se rebren el jorn de l'inaugur dels esmentats noms mai prou esaltats; Oreiem que no vos hauré dolgut a que haguem fet públic a la premsa diaria els vostres acorts, car així portarà una simpatis mes als que formen aquest guberna municipal, mes avant farem públic el nom de l'Ignasi Iglésias.

Pensem qu'el company En Josep Delmas ja vos hauré comunicat quelcom per ha posar-mos d'acort per a que assolixi un triomf la festa qu'ens proposem dur a terme

amb un molt bon any pel bé de la pàtria i de vostres fills.

"L'INTRANSIGENT"
PERIODIC NACIONALISTA
DE JOVENTUTS

COMITE DE PROPAGA
PROPAGACIO NACIONALISTA
CIUTAT DE BARCELONA 17 DE MARÇ DE 1920.
"UNIO CATALANISTA"

Jamies Latorre
Director

AL EXM. BATLLE DEL PRAT DEL LLOBREGAT.

Nosaltres vers admiradors dels esmentats patriois, sentim goig de tant noble acte comés per aquest digne Ajuntament. Oreiem que a hores d'ara ja seran en vostres mans adhesions de diverses entitats Nacionalistes, car moltes mes se rebren el jorn de l'inaugur dels esmentats noms mai prou esaltats; Oreiem que no vos hauré dolgut a que haguem fet públic a la premsa diaria els vostres acorts, car així portarà una simpatis mes als que formen aquest guberna municipal, mes avant farem públic el

10 - PRAT DE LLOBREGAT
Calle de Tós

La Unió Catalanista, fundada el 1891, era una entitat política formada per diverses corporacions i associacions catalanistes. Entre les seves fites més importants destaca la reunió celebrada a Manresa i que va culminar amb l'aprovació de les Bases de Manresa (1893), document bàsic per al catalanisme polític. Va ser presidida en diverses ocasions per Martí i Julià, que la va obrir a posicions més d'esquerra. Va desaparèixer el 1936 després d'uns anys d'existència quasi testimonial. *L'Intransigent*, adherit a la Unió Catalanista, amb un encès to patriòtic, felicitava l'Ajuntament del Prat per haver dedicat un carrer a Domènec Martí i Julià, polític i metge, i a Ignasi Iglésias, dramaturg. Els carrers no van canviar de nom, ni tan sols després de la Guerra Civil, malgrat la condició progressista i catalanista de Martí i Julià, i d'Iglésias i avui continuen formant part de la toponímia del nucli antic del Prat.

Carrer dedicat a Ignasi Iglésias, abans anomenat carrer Tós

Ministerio de la Gobernación
Sanidad
Sección Administrativa

Sr Alcalde Presidente del Ayuntamiento de
Prat de Llobregat

Muy Sr mio:

Por encargo del Dr D Gustavo Pittaluga, Presidente de
la Comisión antipalúdica, remito a Ud el adjunto talón, correspondiente
al envío de 5.000 píldoras.

aprovecha esta ocasión para ofrecerse de Ud afitmo y s.s.

q. e. s. m.

Modesta Ferrerols

1-VIII-921

El deficient estat sanitari va ser una constant al Prat fins ben enllà del segle XX. El fet de tenir tot el terme municipal al delta del Llobregat afavoria la formació de llacunes, estanys i maresmes. A aquest fet natural calia afegir el costum de la població pagesa d'estanyar els camps per eliminar la sal de la terra i la proliferació de conreus de canem i arròs. El resultat va ser l'aparició d'epidèmies de còlera, i el paludisme es va convertir en endèmic.

Els anys vint del segle passat destaquen els treballs de la Comissió Antipalúdica, que intentava eradicar aquesta malaltia dels deltes catalans i que al Prat aconseguí, entre altres mesures, prohibir durant anys el conreu d'arròs. La Comissió era presidida pel destacat metge, Gustavo Pittaluga, (Florència, 1876-l'Havana, 1956). De ben jove dirigí la lluita contra les malalties transmissibles a Guínea, (1909), i va ser catedràtic a la Universitat de Madrid i Diputat a Corts Constituents, (1931). Acabada la Guerra Civil, s'exilià i continuà la seva tasca científica fins a la seva mort.

Passeig en barca, a començament del segle XX

De Alcoblas presidente del ayuntamiento
Prat de Llobregat
Por encargo del Dr D Gustavo Pittaluga
Comisión antipalúdica, remito a Ud el adjunto talón
de 5.000 píldoras.
aprovecha esta ocasión para ofrecerse de Ud afitmo y s.s.

Modesta Ferrerols

A.2.589.164*

Sr. Alcalde

Los que suscriben vecinos de este pueblo con el mayor respeto de V. acuden y exponen que:

Existen en este pueblo tres establecimientos de los llamados "Cafés de Camareras" que en realidad son establecimientos de prostitución sin que la higiene intervenga para nada por lo que, además de los escándalos que dan y la vergüenza que es para la población la existencia de tales establecimientos, son muchos los jóvenes que a consecuencia de sus visitas a dichos cafés están padeciendo enfermedades venéreas. Por la sanidad, moralidad y buen nombre de la población, rogamos a vuestra autoridad se sirva disponer el cierre de estos establecimientos. Gracia que no dudán obtener de su recto proceder de V. Prat de Llobregat a once de Enero de mil novecientos veinte y dos.

GOBIERNO CIVIL DE LA PROVINCIA DE BARCELONA

N.º 2642.

SANIDAD

En vista de las reiteradas denuncias recibidas en este Gobierno Civil, acerca de 4 cafés de los llamados de camareras existentes en esa localidad, en los que se ejerce clandestinamente la prostitución con perjuicio de la moralidad y buenas costumbres del vecindario; he dispuesto prohibir terminantemente el servicio de camareras para todos los establecimientos de esa localidad que tendran que ser en lo sucesivo servidos por camareros.

Lo que le participo para su conocimiento y efectos.

Dios guarde á V. muchos años.

Barcelona 9 de Septiembre 1930.

Sr.
Alcalde de Prat de Llobregat.

Aquesta queixa formal, presentada en forma d'instància a l'Ajuntament, l'any 1922, anava acompanyada de seixanta firmes. La queixa era contra els locals que s'anomenaven cafés de camareres i que, segons els signants, eren centres de prostitució encoberts. L'any 1922, el Prat comptava amb 3.765 habitants i crida l'atenció que hi hagués tres establiments d'aquest tipus. Un altre aspecte a destacar és que de les seixanta signatures que acompanyen la instància, 41 són d'home i 19 de dona.

La situació no va millorar i, vuit anys després, el 1930, el creixement de la població (6.511 habitants) va anar acompanyat de l'augment d'aquests establiments, que ja eren quatre. El governador civil prohibeix taxativament la prostitució i obliga, com a solució, que en aquest tipus d'establiments, les camareres siguin substituïdes per homes.

Volants de la plaça de la Vila. Any 1935

66

Sr. Alcalde. Los que suscriben vecinos de este pueblo con el mayor respeto de V. acuden y exponen que: Existen en este pueblo tres establecimientos de los llamados "Cafés de Camareras" que en realidad son establecimientos de prostitución sin que la higiene intervenga para nada por lo que, además de los escándalos que dan y la vergüenza que es para la población la existencia de tales establecimientos, son muchos los jóvenes que a consecuencia de sus visitas a dichos cafés están padeciendo enfermedades venéreas. Por la sanidad, moralidad y buen nombre de la población, rogamos a vuestra autoridad se sirva disponer el cierre de estos establecimientos. Gracia que no dudán obtener de su recto proceder de V. Prat de Llobregat a once de Enero de mil novecientos veinte y dos.

COMPANIA DE LOS FERROCARRILES DE MADRID A ZARAGOZA Y A ALICANTE.-RED CATALANA

Transmitido a _____

a las ____ y ____ del
 día ____ de ____ de 192____

El TELEGRAFISTA, _____

Recibido de
 a las 20 30 del
 día 9 de 2 de 1926

Calificación _____ Palabras _____

Núm. 41 a las 17 00 del día 9 de febrero de 1926

Despacho

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones de la Provincia = Urgente = Gobernador a Alcaldes = Comunicar de Rio de Janeiro, Franco emprendió vuelo a las 8 15 de nuestro meridiano, amarrando una hora después, en la isla de Buen Jesús, acudiendo autoridades marinas por si necesitaba algo. Media hora después emprendió vuelo aciendo pruebas sobre la isla.

El Jefe de la Estación, _____

Estación de _____

66

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones de la Provincia = Urgente = Gobernador a Alcaldes = Comunicar de Rio de Janeiro, Franco emprendió vuelo a las 8h15 de nuestro meridiano, amarrando una hora después, en la isla de Buen Jesús, acudiendo autoridades marinas por si necesitaba algo = Media hora después emprendió vuelo aciendo (sic) pruebas sobre la isla. 9 de Febrero de 1926

Ramon Franco Bahamonde hauria passat a la història per ser un brillant pilot, si no hagués estat germà del dictador Francisco Franco, que eclipsà i condicionà el seu historial. Ramon ingressà a l'aviació militar i l'any 1926, amb l'hidroavió *Plus Ultra*, va travessar l'Atlàntic, des de Palos de Moguer fins a Buenos Aires, d'aquesta manera va establir un rècord de distància. De conviccions republicanes, va ser nomenat director general d'Aeronàutica, l'any 1931, càrrec que ocupà poc temps, ja que va ser destituït pel seu suport als anarquistes andalusos. També va ser diputat per Barcelona a la candidatura de l'Esquerra Catalana en les eleccions del juny de 1931. Les pressions familiars devien contribuir al seu posicionament amb els insurrectes en el cop d'estat del 18 de juliol i durant la guerra va actuar com a pilot de bombarders. Alguns han volgut veure circumstàncies estranyes en la seva mort en un accident, a prop de les Balears, l'any 1938.

Avioneta que sobrevola el nucli urbà, cap al 1935

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones de la Provincia = Urgente = Gobernador a Alcaldes = Comunicar de Rio de Janeiro, Franco emprendió vuelo a las 8 15 de nuestro meridiano, amarrando una hora después, en la isla de Buen Jesús, acudiendo autoridades marinas por si necesitaba algo. Media hora después emprendió vuelo aciendo pruebas sobre la isla.

Dado cuenta al Ayuntamiento, en sesión de 29 Mayo 1926, 1926
V. D. El Alcalde.

Con mayor suntuosidad que los años anteriores por razón de estreñarse, en el presente, un preciosísimo Pálio que han ofrecido al Santísimo Sacramento las Señoras vecinas de esta población, celebrará, Dios me diante, esta parroquia, la solemne - Procesión del Córpus, el mismo día - de su fiesta, ó sea el 3 del próximo Junio, á las 6 de la tarde, y como Cura Párroco me es sobremanera honroso y grato invitar á la Magnífica Corporación Municipal que V. tan dignamente preside, á dicho acto religioso, que de seguro obtendría gran realce con su honorable asistencia, complaciéndose en anticiparle, por élla, las mas expresivas gracias.

Dios guarde á V. muchos años.

Prat de Llobregat 26 de Mayo 1926.

Antoni Martí, C. Párrroco

Sr. D. Alberto Fou Guilera, Alcalde de Prat de Llobregat.

Procesó del Corpus, abans de 1905

La festividad de Corpus, una de les festes mòbils del calendari catòlic, té una tradició molt antiga i ha anat acompanyada de processons i altres manifestacions religioses que han comptat amb una important participació popular. El següent, el formaven les autoritats religioses, civils i militars, i una important representació del teixit associatiu local. Homes i dones desfilaven separats i destacaven els nens que havien fet la comunió aquell any. La processó anava acompanyada d'una banda de músics i, alguns anys, s'havien fet catifes als carrers. En diversos punts del recorregut s'instal·laven petites capelles i es feia una parada per pregar. L'itinerari, que sortia del temple parroquial, seguia diversos carrers del nucli urbà, i la tradició marcava baixar per l'actual carrer de Jaume Casanovas i tornar pel conegut, durant anys, carrer de la Processó (l'actual de Santiago Rusiñol).

mo Cura Párroco me es sobremanera honroso y grato invitar á la Magnífica Corporación Municipal que V. tan dignamente preside, á dicho acto religioso, que de seguro obtendría gran realce con su honorable asistencia, complaciéndose en anticiparle, por élla, las mas expresivas gracias.

Liga contra la Pública Inmoralidad
Ramón S. Josa, Sr. pres.
Barcelona

Barcelona Julio de 1927.

Sr. Alcalde de

Muy distinguido Sr.: Me confío a la benevolencia de V. S., para esperar que se dignará atender el ruego de esta Liga contra la Pública Inmoralidad, de que en cuanto dependa de la autoridad de V. S., las playas de esta población sean vigiladas y libradas de los abusos que en épocas de baños suelen ocurrir.

Por desgracia es muy frecuente que individuos de todos sexos, faltados de educación y con pretexto del baño, en las playas olviden el respeto debido al público y se comportan ante él con las mismas licencias que se permitirían en sus alcobas, y se desquedan a la vista de todos, o aparecen sin más que una sabal de traje que, por lo escaso o ajustado al cuerpo, ni siquiera disimula lo que honestamente no se puede exhibir; añadiendo algunos ciertas expansiones que, en tales circunstancias, necesariamente provocan a escándalo.

Algo de esto se ve en los mismos establecimientos de baños; pero mucho más ocurre en las playas libres, sobre todo en las que están lejos de donde suelen actuar los agentes de la autoridad; cuales playas son actualmente frecuentadísimas gracias a las facilidades que da el uso del automóvil.

Es manifiesto el agravio que así se causa a sin número de ciudadanos y de familias honestas, y la coacción moral que se les hace impidiéndoles disfrutar igualmente de la playa con el sosiego a que tienen derecho. Y es indudable también que la autoridad debe intervenir en su favor, restableciendo los fueros de la decencia pública. Creemos que la autoridad tan dignamente ejercida por V. S., habrá previsto a ello; pero como bien podría ser que sus provisiones no fuesen aún las exigidas por la creciente inmoralidad introducida de año en año en las playas, principalmente por extranjeros que nos confunden con países coloniales, esta Liga, cumpliendo con el fin suyo especial, y esperando el apoyo de la autoridad de V. S., como cuenta con el apoyo del Excmo. Sr. Gobernador civil de Barcelona, se permite proponer a V. S. la adopción de disposiciones examinadas:

1ª.- a que por medio de carteles en lugares a propósito, se recuerde a todos los concurrentes a establecimientos de baños y playas, dentro la jurisdicción de V. S., que están obligados a no vestirse y desnudarse sino en lugares cerrados; a llevar trajes de baño completos y de ningún modo los llamados "slips" o peracidos; a taparse con capas cuando van o vienen del baño y mientras permanecen a la vista del público, y a guardar siempre la debida compostura.

- 2ª.- a que se impongan sanciones adecuadas, a los infractores,
- 3ª.- a que se ejerza la necesaria vigilancia por los agentes de la autoridad, acudiendo si es menester a los Mozos de Escuadra y a la Guardia Civil, para las playas alejadas de la población, y
- 4ª.- a que se dé facilidad para que cualquier ciudadano denuncie cualquiera infracción que se observe.

Por último, me es grato manifestar a V. S., que esa intensificación en la vigilancia de las playas, tiene afortunadamente carácter general; y para que lo sea tanto como posible, es que interviene esta Liga repitiendo las anteriores recomendaciones a todas las poblaciones costeras de Cataluña, bien convencida de que con la actuación persistente de todos, se conseguirá desterrar la inmoralidad en las playas y devolver a nuestro pueblo honrado, el pacífico disfrute de las mismas.

Reconocido a la buena acogida que V. S. se sirva dispensar a la presente, le da expresivas gracias y le saluda atentamente en nombre de esta Liga.

El Presidente

S. Josa

recomendaciones adecuadas, a los infractores, a que se ejerza la necesaria vigilancia por los agentes de la autoridad, acudiendo si es menester a los Mozos de Escuadra y a la Guardia Civil, para las playas alejadas de la población, y a que se dé facilidad para que cualquier ciudadano denuncie cualquiera infracción que se observe. Por último, me es grato manifestar a V. S., que esa intensificación en la vigilancia de las playas, tiene afortunadamente carácter general; y para que lo sea tanto como posible, es que interviene esta Liga repitiendo las anteriores recomendaciones a todas las poblaciones costeras de Cataluña, bien convencida de que con la actuación persistente de todos, se conseguirá desterrar la inmoralidad en las playas y devolver a nuestro pueblo honrado, el pacífico disfrute de las mismas. Reconocido a la buena acogida que V. S. se sirva dispensar a la presente, le da expresivas gracias y le saluda atentamente en nombre de esta Liga.

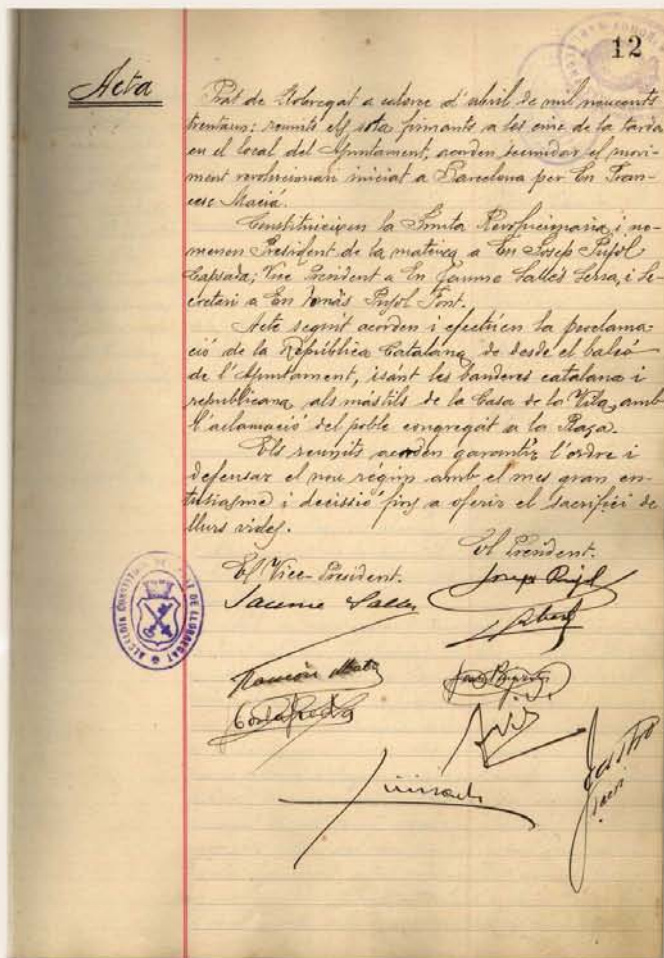
El Presidente

L'any 1907, Bernat Picornell havia fundat el Club Natació Barcelona, el primer de tot l'Estat, i el 1912 es constituïa el Femina Natació Club, el primer per a dones. Catalunya sempre va ser pionera en aquest esport i els nedadors catalans van ser els primers a participar en uns jocs olímpics (Anvers, 1920). Aquesta evident modernitat contrastava amb la dura realitat social, on entitats com la Liga contra la pública immoralitat tenien una forta influència i les autoritats de l'època seguien els seus suggeriments. La Liga, disposada a atacar tot allò que pogués atemptar contra la moral i l'ordre, tenia posat el bany públic en el seu punt de mira. L'Ajuntament del Prat rep, el juliol del 1927, una petició per prohibir el que anomenen conductes abusives i exhibicionistes. Del contingut del text resulta molt significatiu el punt primer.

Banyistes. Anys 20

Les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 donaren la victòria als partits contraris a la monarquia. Alfons XIII abandonà Espanya i el 14 d'abril es proclamava la II República. A Catalunya, l'àmplia victòria d'Esquerra Republicana portava Francesc Macià a la presidència de la restaurada Generalitat que, poc abans que s'instaurés el nou règim a Madrid, proclamava la República catalana integrada en un Estat espanyol federal.

Al Prat, les eleccions també van donar la victòria a ERC i, hores després, el govern local municipal, presidit provisionalment pel metge Josep Pujol, amic personal de Macià, s'adheria a la proclama de la República catalana. Les imatges de l'època mostren l'expectació amb què es va rebre la notícia a la plaça de la Vila.

Prat de Llobregat a catorze d'abril de mil noucents trentaun; reunits els sota firmants a les cinc de la tarda en el local del Ajuntament, acorden secundar el moviment revolucionari iniciat a Barcelona per En Francesc Macià. Constitueixen la Junta Revolucionaria i nomenen President de la mateixa a En Josep Pujol Capsada; Vice President a En Jaume Sallés Serra, i Secretari a En Tomàs Pujol Font. Acte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República Catalana de desde el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana als màstils de la casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça. Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el mes gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

Proclamació de la República, a la plaça de la Vila

Acte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República catalana de desde el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana als màstils de la casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça. Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el mes gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

Barna. 21 de Març de 1932

EL DIPUTADO A CORTES

POR LA PROVINCIA DE

BARCELONA

Sr. Alcalde de Prat de Llobregat

Molt Sr. meu:

El dador de la present i amic Marcel Pujol, aspira ésser anomenat Interventor de Fons d'aquesta vila amb caracter interí.

El meu recomanat no pertany al Cos d'Interventor de Fons Provincials i Municipals però ingressarà al mateix prenent part al Concurs que dintre de poc s'obrirà mitjançant l'oportuna convocatòria, puig té per a això els requisits legals i sempre li servirà de mèrit acompanyar amb la demes documentació un certificat acreditatiu d'haver desempenyat o de desempenyar el càrrec d'Interventor de Fons Municipals encara que sigui interinament.

Molt li agrairé m'indiquin lo més aviat possible si s'ha pogut atendre a l'amic Pujol.

Li avança les gràcies i queda de V. afm.
S. S.

q. l. e. l. m.

Lluís Companys

de Fons d'aquesta vila amb caracter interí.

El meu recomanat no pertany al Cos d'Interventor de Fons Provincials i Municipals però ingressarà al mateix prenent part al Concurs que dintre de poc s'obrirà mitjançant l'oportuna convocatòria, puig té per a això els requisits legals i sempre li servirà de mèrit acompanyar amb la demes documentació un certificat acreditatiu d'haver desempenyat o de desempenyar el càrrec d'Interventor de Fons Municipals encara que sigui interinament.

Molt li agrairé m'indiquin lo més aviat possible si s'ha pogut atendre a l'amic Pujol.

Li avança les gràcies i queda de V. afm.

(12) PRAT DEL LLOBREGAT - Casa Consistorial

La funció pública, malgrat la mala premsa que ha tingut en determinades èpoques, s'ha vist com una bona sortida laboral. No sempre, però, l'accés ha estat igualitari i democràtic en funció dels mèrits dels aspirants i, en alguns moments, han estat freqüents els recomanats. Una de les places més ben remunerades és la d'interventor dels fons municipals, ja que el càrrec comporta una gran responsabilitat, en haver de portar el control de tots els ingressos i les despeses d'un municipi. Aquest és el càrrec a què aspirava el protagonista del document, que comptava amb el padrinatge de qui aleshores era Diputat a Corts, Lluís Companys, que el 1932 era escollit pel Parlament català per substituir el difunt Francesc Macià al capdavant del Govern català. Refugiat a França, en acabar la Guerra Civil, la policia militar alemanya el lliurà a les autoritats franquistes que, després d'un consell de guerra sense cap garantia, el condemnaren a mort. Morí afusellat al Castell de Montjuïc de Barcelona, el dia 15 d'octubre de 1940. Lluís Companys forma part, amb un lloc destacat, de la història de Catalunya, el seu recomanat, però, no va treballar a l'Ajuntament del Prat.

Plaça de la Vila. Anys 30

EL PRAT DE LLOBREGAT, 25 Febre de 1936

Posa o a l'Agència Municipal de Govern.

El Conseller Regidor

Juan Riera

Sessió ordinària de primera convocatorià celebrada per la Comissió Municipal de Govern el dia dotze de Març de mil nou cents trenta sis.

PARTICULAR: Vista la instància sol·licitant autorització per a establir en la casa numero vuit de les del carrer de Rigual "una acadèmia de ball amb senyoretas entrenadores i retribució pel sistema de tikets o sigui de les conegudes correntment amb el nom de ball taxi o ball Musét"

"La Comissió d'acord en un tot amb el proposat pel senyor Conseller Regidor de Governació, acorda no autoritzar el funcionament de l'esmentada Acadèmia mentre tant pel sol·licitant no es dongui extricte compliment al que sobre el particular disposa la Llei i Reglament d'espectacles respecte a les condicions de capacitat, higiene, etc., que han de reunir els locals públics."

Es conforme amb el seu original a que em remeto.

El Prat de Llobregat 13 de Març de 1936.

El Secretari

Castro

El ball sempre ha tingut una gran acceptació entre els pratencs, com ho demostren les sales que es destinaven a aquesta activitat. Les entitats més destacades, des de l'Artesà a l'Autonomista, fins a d'altres menys importants, organitzaven regularment sessions i des de l'any 1906, la Sala la Moderna hi tenia la seva activitat principal. Totes les festivitats importants anaven acompanyades de balls en què participaven joves del nucli urbà i de les cases de pagès. L'arribada de la indústria no va fer més que incrementar el nombre d'aficionats.

Aprofitant la bona acceptació del ball, Vicenç Grau sol·licita autorització, l'any 1936, per obrir un establiment dedicat al que s'anomenava ball taxi o ball Muset. Aquests tipus d'establiments, que podem reconèixer gràcies al cinema, funcionaven amb unes ballarines que es contractaven per balls. Els clients adquirien uns tiquets a l'entrada i no havien de fer res més que triar parella i per cada ball, havien de donar a la seva acompanyant un tiquet acreditatiu del servei. Sembla que l'establiment no es va posar en funcionament perquè no va obtenir el corresponent permís municipal per falta de condicions del local.

Parelles que ballen a l'envelat. Anys 40

acadèmia de ball amb senyoretas entrenadores i retribució pel sistema de tikets o sigui de les conegudes correntment amb el nom de ball taxi o ball Musét"

"La Comissió d'acord en un tot amb el proposat pel Conseller Regidor de Governació, acorda no autoritzar el funcionament de l'esmentada Acadèmia mentre tant pel sol·licitant no es dongui extricte compliment al que sobre el particular disposa la Llei i Reglament d'espectacles respecte a les condicions de capacitat, higiene, etc., que han de reunir els locals públics."

OLIMPIADA POPULAR DE BARCELONA

COMITE ORGANIZADOR
COMITE ORGANIZADOR
COMITE D'ORGANISATION
ORGANISATION COMMITTEE
ORGANISATIONS KOMITEE

18 al 28 JULIOL 1936

Rambla Sta. Mònica, 25 (C.A.D.C.I.)
Telèfon 14047

10 JUL 36

16 JUL 1936

Excel·lentíssim Sr. Alcalde, de l'Ajuntament de Prat de Llobregat

Molt Sr. nostre:

El Comitè Organitzador de l'Olimpiada Popular de Barcelona, que forma part, en representació del Govern de Catalunya el Conseller de Cultura, l'Em. Sr. Ventura Gassol, venria amb gust que aquest Ajuntament que presidia feu l'esforç encaminat necessari per a cooperar en aquesta graniosa manifestació esportiva, ajudant en lo possible perquè l'equip de Futbol amateur d'aquesta població hi prengui part i sigui subvencionat per la Corporació Oficial de la vostra digna presidència, amb l'objecte que les despeses de desplaçament no els hi pugui ésser cap mena d'impediment per a participar-hi.

Aquesta Olimpiada Popular ha sigut patrocinada per l'Excel·lentíssim Govern de la República, l'Excel·lentíssim Govern de Catalunya i de més de 400 Municipis de la Península, per lo que esperem que la Corporació que presidia voldrà també contribuir, i en el termini de quatre dies o sigui fins el dia 13 del que s'irma, donar-nos una contestació satisfactoria a les Oficines d'aquesta Olimpiada Popular (Secció de Futbol) Rambla d' Sta. Mònica 25 - 3a CADOL.

Esperant poder venir amb satisfacció aquest any esportiu que sol·licitem per als futbolistes de la vostra població es despedeixem de V. Amos. ss.

PER LA SECCIÓ DE FUTBOL.

COMITÈ ORGANIZADOR DE BARCELONA

C. E. Internacional

16 JUL 1936

Prat de Llobregat
11 de Juliol del 1936. Telèfon 51

Plaça Macià, 4

H. Masdeu President de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Assent

Magistric Sr. Tenint de prendre part, aquest club, en l'Olimpiada Popular que s'ha de celebrar a Barcelona del 19 al 26 del present mes; atenent-nos a les indicacions del Conseller de Cultura Em. Sr. Ventura Gassol, demanem d'aquest Ajuntament que tan acceptada ment des de presidir V., vulguin abonar-nos de jornals i viatges per a catorze persones, a fi de que poguem concórrer a l'Olimpiada de la millor manera possible.

Aprofitem la ocasió per agrair-nos incondicionalment a V. pel C. E. Internacional

Robert Mas President

Partit de futbol, a la dècada de 1930-1940

L'Olimpiada Popular de Barcelona volia ressaltar la noció d'esport popular, democràtic i interclassista. Acollia federacions oficials i organitzacions de tot tipus i posava l'èmfasi en la representativitat nacional dels equips enfront de l'estatalisme de l'olimpisme. Es volia destacar la noció d'amateurisme i popularització de l'esport per damunt del rendiment físic i de les marques esportives.

El comitè organitzador de l'Olimpiada Popular va fer una crida oberta a totes les entitats que hi volguessin participar. Al Prat, el C.E. Internacional s'adreçà a l'Ajuntament per tal d'aconseguir l'ajut econòmic municipal per poder-hi participar. Aquest Club de futbol s'havia creat l'any 1935 i va tenir una activitat molt limitada.

L'Olimpiada Popular s'havia de celebrar del 19 al 26 de juliol de 1936. El cop d'estat militar encapçalat pel general Franco va impedir-ne la celebració i va truncar la concepció d'esport que representava.

ador de l'Olimpiada Popular de Barcelona del Govern de Catalunya Sr. Ventura Gassol, venria amb gust que aquest Ajuntament que presidia feu l'esforç encaminat necessari per a cooperar en aquesta graniosa manifestació esportiva, ajudant en lo possible perquè l'equip de Futbol amateur d'aquesta població hi prengui part i sigui subvencionat per la Corporació Oficial de la vostra digna presidència, amb l'objecte que les despeses de desplaçament no els hi pugui ésser cap mena d'impediment per a participar-hi.

Aquesta Olimpiada Popular ha sigut patrocinada per l'Excel·lentíssim Govern de Catalunya i de més de 400 Municipis de la Península, per lo que esperem que la Corporació que presidia voldrà també contribuir, i en el termini de quatre dies o sigui fins el dia 13 del que s'irma, donar-nos una contestació satisfactoria a les Oficines d'aquesta Olimpiada Popular (Secció de Futbol) Rambla d' Sta. Mònica 25 - 3a CADOL.

Esperant poder venir amb satisfacció aquest any esportiu que sol·licitem per als futbolistes de la vostra població es despedeixem de V. Amos. ss.

PER LA SECCIÓ DE FUTBOL.

●
AJUNTAMENT DE
FONTS DE SACALM
●●

Les forces proletàries i democràtiques d'aquesta vila vénen realitzant, des de que la voluntat popular ha pogut imposar-se, una tasca constructiva i depuradora en tots els aspectes de la vida ciutadana, havent-nos sorprès la Revolució amb gran part del camí a recórrer, net de les males herbes de la reacció i la plutocràcia.

Continuant amb més fermesa aixeixes directrius, aquest Consell Municipal, recollint un estat d'opinió favorable i gairebé unànim, ha acordat extirpar del nom de la nostra vila el seu caire clerical i hipòcrita donant-li, a la vegada, una nova denominació que agermana la sana tradició amb el que constitueix el nostre orgull i la nostra riquesa: la varietat i abundos de les nostres fonts.

Així, doncs, la vila que fins ara era coneguda per SANT HILARI SACALM, s'anomenarà

FONTS DE SACALM

esperant que cooperareu a la tasca de sanejament moral que porta endavant aquesta Revolució, propagant per tots els mitjans al vostre abast aquest canvi de nom, per tal de què pugui arribar a coneixement del major nombre de ciutadans, entitats sindicals i demés organitzacions.

Amb tota cordialitat us saludem i us ho agraïm.

Fonts de Sacalm, 15 de desembre del 1936

L'Alcalde
Narcís Corbera

CONSELL MUNICIPAL
de la vila
d'EMPORI

Companys de la Municipalitat

de _____

Ens pliu d'assabentar-vos que als treballadors d'aquesta vila, amb acció referendària, han canviat el nom amb el qual, fins ara, es designava aquesta població (nom vergonyant que imposà l'invasió catòlica, tretent el que tenia abans aquesta, de VILA MILICIANA) i han determinat que des d'ara, s'anomenarà

EMPORI

Qüè vos traslladem pel vostre coneixement; i ensems, ens permetem pregar-vos, volgheu fer-ho publicar i notificar-ho als Sindicats i demés organitzacions que hi hagi a n'aqueixa.

Vos ho agraïm a la bestreta. Conteu amb nosaltres reciprocament.

Salut. Una abraçada fraternal i revolucionària.

EMPORI (abans St. Pere Pescador) a 25 Novembre del 1936.

Pel Consell Municipal,
El Conseller Primer

Narcís Martí

Consell Municipal
de la vila
Segarra de Gaià
(Antiga Vila, Vilana de Segarra)
Viqueries de Riera

Companys: Aquest Consell municipal, fent-se carrec del desentonament popular que suposa en els moments revolucionaris actuals conservar el nom que fins al present havia ostentat la nostra vila, el qual es caracteritza de ridícul i troglodita, digne d'uns padrins fanàtics i absolutistes, ha decidit, d'acord amb la realitat político-geogràfica del nostre poble, substituir el nom de Santa Coloma de Queralt, que fins a la data havia dut la nostra localitat, pel de Segarra de Gaià, el qual es considera adient amb el moment històric que vivim.

En fer-vos palesa la nostra decisió, esperem de tots vosaltres que col·laborareu amb entusiasme a divulgar la nova del canvi de nom, evitant d'aquesta manera possibles equivocacions que podrien ésser la causa de sensibles entorpeciments en la bona marxa político-administrativa de la població.

Es amb veritable joia que ho i aprofitant aquesta avinentess us fem endreça de la més cordial i revolucionària salutació.

Segarra de Gaià, mes de gener del 1937.

El Consell Municipal

AJUNTAMENT
DE
VILABOI

A l'Ajuntament de

El Prat del Llobregat

Aquest Ajuntament, en sessió de constitució celebrada el dia disset de Novembre proppassat, acordà canviar el nom de Sant Voi de Llobregat, que portava aquesta vila pel de

Vilaboi

Em plau fer-vos-en sabedors als efectes de la necessària publicitat a la vostra població per a coneixement general.

Salut.

Vilaboi, 5 de Febrer del 1937.

L'Alcalde-President,

Joan Vandellós

Passat el desconcert inicial de l'esclat de la guerra, la Generalitat republicana preveia a reestructurar la vida local per tal de cobrir les necessitats del front i de la rereguarda, i garantir la participació popular en els ajuntaments. El 9 d'octubre de 1936 va aprovar la Llei municipal catalana. L'article 66 permetia als municipis canviar el nom amb l'acord del Ple municipal i la ratificació del Consell de la Generalitat. Molts pobles s'apressaren a canviar el nom de les seves viles i ciutats, i eliminar qualsevol referència a la religió i la monarquia. Alguns recuperaren noms procedents de la tradició mentre que la majoria demostraren força imaginació a l'hora de buscar noves denominacions.

elles, tot i canviar, des de que la voluntat popular ha pogut imposar-se, una tasca constructiva i depuradora en tots els aspectes de la vida ciutadana, havent-nos sorprès la Revolució amb gran part del camí a recórrer, net de les males herbes de la reacció i la plutocràcia.

Continuant amb més fermesa aixeixes directrius, aquest Consell Municipal, recollint un estat d'opinió favorable i gairebé unànim, ha acordat extirpar del nom de la nostra vila el seu caire clerical i hipòcrita donant-li, a la vegada, una nova denominació que agermana la sana tradició amb el que constitueix el nostre orgull i la nostra riquesa: la varietat i abundos de les nostres fonts.

Així, doncs, la vila que fins ara era coneguda per

Durant la Guerra Civil es produí una manca de moneda fraccionària, d'especial importància per a les petites transaccions diàries, a causa, sobretot, de les dificultats per fer noves emissions, per l'escassetat de matèries primeres. Molts municipis optaren, llavors, per fer emissions en paper de curs legal únicament en el seu terme municipal.

Al juny del 1937, la manca quasi absoluta de moneda de pesseta i dos rals fa que l'Ajuntament aprovi l'ús restringit dels bons emesos a Barcelona, donada la intensitat i la freqüència dels contactes amb la capital. La mesura no fou suficient i el 2 de desembre de 1937, el Ple municipal aprovà l'emissió de vint mil bons de cinc cèntims, vint mil de deu cèntims i deu mil de vint-i-cinc cèntims de pesseta. Les raons que justifiquen aquest acord són les reiterades queixes dels comerciants i veïns per la impossibilitat d'atendre les necessitats quotidianes. Els bitllets emesos empraven motius locals en el disseny i estaven avalats per la tresoreria municipal. La majoria van circular fins a la fi de la guerra.

AVIACIÓN MILITAR

ESQUADRA N.º 3 - Barcelona

Núm. 494

Sirvén dar las órdenes oportunas para que la población civil del pueblo del Prat, cierre sus ventanas y puertas una vez entrada la noche a fin de que no trasluzca ninguna luz a la calle a partir de de las 19 horas.

Así mismo le comunicamos, que al primer aviso telefónico desde este Aeródromo, deberán apagarse las luces del alumbrado público.

Prat de Llobregat a 21 Octubre 1936.

El Jefe del Aeródromo.

Al Camarada Alcalde del Prat de Llobregat.

Sirvén dar las órdenes oportunas para que la población civil del pueblo del Prat, cierre sus ventanas y puertas una vez entrada la noche a fin de que no trasluzca ninguna luz a la calle a partir de de las 19 horas.

Así mismo le comunicamos, que

BOMBARDEIG DEL DIA 18 de Juny del 1938.

Parte donat per la Policia.

A les 11 del matí poc mes o menys.

Sobre l'Aerodrom Militar.

40 bombes explosives de 50 quilos.

10 bombes incendiaries.

Morts 6

Ferits greus 4.

Dades del moment.

*****

La Guerra Civil española es convirtió en un campo de pruebas para una nueva forma de guerra, la de los ataques aéreos, que se había iniciado durante la I Guerra Mundial. Ciudades como Guernica, Lleida o Barcelona son tristes ejemplos de los efectos devastadores de los bombas y de la poca efectividad de las escasas defensas antiaéreas, que dejaban a la población civil a la merced de los enemigos. El Prat, que concentraba en su territorio la mayor parte de la actividad aérea catalana, era un objetivo militar de primer orden. A això cal afegir el fet que les dues grans fàbriques locals produïen material armamentista. Poc després de l'inici de la guerra, les autoritats militars donaven consignes a la població civil per tal d'evitar oferir punts d'orientació als pilots enemics. Amb tot, i malgrat les instruccions que es repetiren al llarg dels mesos, el Prat patí diversos atacs aèris amb pèrdues humanes. L'Aeròdrom militar va ser el principal objectiu de l'aviació franquista, però no l'únic.